

مفتاح الفلاح

علامه شیخ یه‌اء الدین محمد العاملی (شیخ بهایی)

ترجمه علی بن طیفور بسطامی

www.ketab.ir

انتشارات حکمت

تهران، ۱۴۰۱

سرشناسه: شیخ بهایی، محمد بن حسین، ۹۵۳-۱۰۳۱ق.
عنوان قراردادی: مفتاح الفلاح. فارسی
منهاج النجاح فی ترجمه مفتاح الفلاح
عنوان: مفتاح الفلاح؛ شیخ بهاء الدین محمد العاملی (شیخ بهایی)
[مترجم: علی بن طیفور بسطامی]
مشخصات نشر: تهران: حکمت، ۱۴۰۰
شابک: 6-171-244-964-978، ۴۸۷ص

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: تفاسیر (سوره فاتحه)
موضوع: اعمال السنه، Islamic devotional calendars
موضوع: دعاها، Prayers
شناسه افزوده: بسطامی، علی بن طیفور، قرن ۱۱ق.، مترجم
رده بندی کنگره: ۱۴۰۰ ۷۰۴۱م ۹ش/۲۶۶BP
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۷۷
شماره کتاب شناسی ملی: ۵۲۷۴۰۴۴

www.ketab.ir

انتشارات حکمت

www.hekmat-ins.com • info@hekmat-ins.com • hekmatpub • 09394402251

نشانی دفتر و فروشگاه مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، ابتدای ابوریحان، شماره ۹۴
تلفن: ۱۳۱۵۶۹۴۱۴۵ • ۶۶۴۶۱۲۹۲ | ۶۶۴۱۵۸۷۹ • شماره: ۶۶۴۰۴۵۰۵

© (کلیه حقوق محفوظ و مخصوص انتشارات حکمت است) تکثیر، انتشار و بازنویسی این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه (از قبیل چاپ، فتوپی، انکسار، صوت و تصویر) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

www.kelap.ir

نویسنده:	شیخ بهاء الدین محمد العاملی (شیخ بهایی)
مترجم:	علی بن طیفور بسطامی
ویراستار:	حسین استادولی
نوبت چاپ:	دوم (ویرایش جدید) ۱۴۰۱ شمسی / ۱۴۴۴ قمری
شمارگان:	۱۵۰۰ نسخه
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۲۴۴-۱۷۱-۶
حروفچینی و صفحه‌آرایی:	مؤسسه فرهنگی هنری حکمت
چاپ و صحافی:	شرکت چاپ و نشر کیمیای حضور

فهرست

۱۳	یادداشت ناشر
۱۷	مقدمه آیت الله حسن حسن زاده آملی
۲۱	مقدمه مترجم
۲۷	مقدمه مؤلف
	باب اول
	در بیان آنچه از طلوع صبح صادق تا برآمدن آفتاب به عمل باید آورد
۳۱	مقدمه
۳۱	فضیلت بین الطلوعین
۳۶	تبصره: تحقیق در تشخیص فجر ثانی
۳۸	عبادات متعلق به فجر ثانی
۴۳	فصل اول: در آداب ساختن وضوی کامل و طهارت ظاهر
۵۹	واجبات وضو
۶۱	فصل دوم: دعای هنگام وضو و تفسیر مفردات آن
۶۵	توضیح: تفسیر مفردات دعا
۷۹	فصل سوم: آداب به مسجد رفتن و فصول اذان و اقامه
۸۲	استحباب نماز در نعل عربی
۸۴	اذان و فصول آن
۸۵	نقل اقوال در وجوب صلوات
۸۹	توضیح: تفسیر مفردات دعاهاى مذکوره
۹۲	تفسیر فصول اذان

۹۵	فصل چهارم: دعایین اذان و اقامه، و شروع در نماز
۹۷	در کیفیت نیت و سهولت آن
۹۹	دعاهای میان تکبیرات افتتاحیه
۱۰۱	تعیین تکبیره الاحرام از میان تکبیرات هفت گانه
۱۰۱	علل تشریع تکبیرات هفت گانه
۱۰۴	آداب قرانت در نماز
۱۰۴	معنی و بیان ترتیل
۱۰۵	آداب رکوع
۱۰۹	آداب سجود
۱۱۳	آداب و دعای قنوت
۱۱۵	آداب تشهد و سلام نماز
۱۱۷	توضیح: تفسیر مفردات دعاهای مذکوره

۱۲۵	فصل پنجم: در بیان فضیلت تعقیب نماز و آداب آن
۱۲۷	در فضیلت تسبیح حضرت زهرا علیها السلام
۱۷۰	توضیحی از مؤلف در آداب تعقیب
۱۷۱	توضیح: تفسیر مفردات دعاهای مذکوره
۲۰۳	فصل ششم: در تقسیم ساعات روز و دعای ساعات اول
۲۰۵	فضیلت سجده شکر و آداب آن
۲۱۲	توضیح: تفسیر مفردات دعاهای مذکوره
۲۱۴	بحث در توجیه استغفار معصوم علیه السلام

باب دوم

در آنچه از وقت طلوع آفتاب تا هنگام زوال مرعی باید داشت

۲۲۱	مقدمه
۲۲۷	توضیح: تفسیر مفردات دعاهای مذکوره
۲۳۳	فصل اول: در اعمال ساعات بامداد
۲۳۳	در فضیلت صدقه دادن در بامداد
۲۳۴	استحباب به کار بردن بوی خوش
۲۳۴	آداب عمامه بستن
۲۳۷	آداب لباس پوشیدن
۲۳۸	دعای وقت پوشیدن جامه نو
۲۳۸	دعای وقت پوشیدن زیر جامه

۲۳۹	آداب کفش پوشیدن
۲۴۰	دعا در وقت کفش کردن
۲۴۱	توضیح: تفسیر مفردات دعا‌های مذکوره
۲۴۳	فصل دوم: در آداب خوردن و آشامیدن
۲۴۴	دعای شروع به غذا خوردن
۲۴۹	دعا در پایان غذا خوردن
۲۵۰	آداب و دعای نوشیدن آب
۲۵۲	توضیح: تفسیر مفردات دعا‌های مذکوره

باب سوم

در آنچه از وقت زوال تا غروب آفتاب قیام به آن باید نمود

۲۵۷	مقدمه
۲۵۷	در فضیلت ساعت زوال شمس
۲۵۸	توضیح: تفسیر مفردات حدیث شریف
۲۵۹	تبصره: در فضیلت اول وقت و راه شناخت آن
۲۶۳	راه شناخت زوال و وقت فضیلت نماز ظهر و عصر
۲۶۹	فصل اول: در آداب و تعقیبات نماز ظهر
۲۷۷	فصل دوم: در آداب و تعقیبات نماز عصر
۲۸۴	توضیح: تفسیر مفردات دعا‌های مذکوره
۲۸۹	فصل سوم: در دعا‌های ساعت پنجم و ششم و هفتم روز
۲۹۵	توضیح: تفسیر مفردات دعا‌های مذکوره
۲۹۷	فصل چهارم: در دعا‌های ساعت هشتم و نهم و دهم روز
۳۰۱	توضیح: تفسیر مفردات دعا‌های مذکوره
۳۰۹	فصل پنجم: در دعا‌های ساعت یازدهم و دوازدهم روز
۳۱۳	توضیح: تفسیر مفردات دعا‌های مذکوره

باب چهارم

در آنچه از وقت غروب آفتاب تا هنگام خواب مبادرت به آن باید نمود

۳۱۹	مقدمه
۳۱۹	دعای دخول وقت مغرب

۳۲۱	در تنگ بودن وقت مغرب
۳۲۲	اهمیت اذان و اقامه در نماز مغرب
۳۲۲	دعای مابین اذان و اقامه مغرب
۳۲۳	تعقیب نماز مغرب
۳۲۳	بیان نافله مغرب
۳۲۴	اهمیت نافله مغرب
۳۲۵	تعیین وقت نافله مغرب
۳۲۷	دعای میان رکعات نافله مغرب
۳۳۱	فصل اول: در تعقیبات نماز مغرب
۳۴۰	در تعیین وقت نماز غفیله
۳۴۰	توضیح: تفسیر مفردات دعاهای مذکوره
۳۴۵	فصل دوم: بیان وقت نماز عشا
۳۴۶	تعقیب نماز عشا
۳۴۷	دعای طلب رزق
۳۵۴	بیان نماز وُتیره
۳۵۵	توضیح: تفسیر مفردات دعاهای مذکوره

باب پنجم

در آنچه از وقت خواب تا نیمه شب مشغول به آن باید بود

۳۶۱	مقدمه
۳۶۱	استحباب وضو ساختن برای خواب
۳۶۱	تیمم برای خواب افضل از وضو است
۳۶۷	توضیح: تفسیر مفردات حدیث شریف
۳۷۱	فصل اول: در آداب خوابیدن
۳۷۲	دعای وقت خواب
۳۷۴	دعای دفع گزیدگی
۳۷۵	دعای دفع احتلام
۳۷۶	دعای امن از آوار
۳۷۷	دعای وقت خروشدن خروس
۳۷۷	استحباب سر مه کشیدن به هنگام خواب
۳۷۸	دعای سر مه کشیدن

یادداشت ناشر

مفتاح الفلاح یکی از ارزنده‌ترین کتب ادعیه در فرهنگ شیعی است. اهمیت این اثر یکی به لحاظ جلالت قدر و مقام رفیع علمی و معنوی گردآورنده این اثر است که با شاکل دقیق و فهم عمیق خود از معارف معصومین علیهم‌السلام مجموعه‌ای از احادیث متین وارده در این باب را گردآوری نموده است.

اهمیت و ویژگی دیگر این مجموعه در این است که یک برنامه روحی و روانی برای تمام اوقات شبانه‌روز می‌باشد. بدین معنا که انسان در هر ساعتی از ساعات که حال دعا و استغاثه داشته باشد می‌تواند با مضامینی عالی با معبود و معشوق یگانه خود راز و نیاز نموده و روح خود را در معرض اشراقات و انوار قدسیه الهی قرار دهد. چنان‌که بعضی ارباب معرفت عمل بدان را به‌عنوان دستورالعمل سلوکی برخی شاگردان خود قرار می‌دادند؛ کما اینکه داستان جالبی مشتمل بر این مضمون را مرحوم محدث قمی رحمته‌الله در سفینه البحار نقل می‌کند که ذکر آن خالی از فایده نیست.

«از قاضی معزالدین محمدبن تقی الدین اصفهانی که در زمان شاه عباس قاضی اصفهان بوده است و از فقها و متکلمین بوده و در علوم ریاضی مهارت تام داشته است و از مشایخ مجلسی اول بوده است... نقل است که گوید: شبی

یکی از امامان علیه السلام را در خواب دیدم، به من فرمود: کتاب مفتاح الفلاح را رونویس کن و بر دستورات آن مداومت نما. چون بیدار شدم از همه علمای عصر از این کتاب سراغ گرفتم، همه به اتفاق گفتند تا به حال نامی از این کتاب نشنیده‌ایم. شیخ بهایی رحمته الله در آن وقت همراه لشکر سلطان به یکی از نواحی ایران رفته بود. چون به شهر آمد از او درباره آن کتاب پرسیدم. ایشان فرمود: من در این سفر کتاب دعایی نوشته‌ام به نام مفتاح الفلاح و تا به حال نام آن را برای احدی از اصحاب بازگو نکرده‌ام. من خواب خود را برای شیخ بازگفتم، شیخ گریست و نسخه خود را به من داد. و این نسخه نخستین است که از روی خط شیخ نوشته شده است.^۱

باری با توجه به جهات فوق، این مؤسسه از دیرباز مترصد فرصتی برای انتشار این اثر به فارسی بود. از مفتاح الفلاح چند ترجمه فارسی توسط علمای پستین به عمل آمده که نسخ آنها در کتابخانه‌ها به فراوانی موجود است؛ از جمله آنها می‌توان ترجمه مرحوم آقاجمال گلپایگانی را نام برد. ولی هیچ‌یک از این ترجمه‌ها با توجه به زبان فارسی کنونی ترجمه‌ای گویا و روان محسوب نمی‌شوند. چرا اینکه ترجمه علی‌بن طیفور بسطامی که از دانشمندان قرن یازدهم است در میان آنها از موقعیت ویژه‌ای برخوردار است. نثر شیوا و گویا و نیز توضیحات مفید و به‌جای مترجم بر متن کتاب، روی هم رفته یک مفتاح الفلاح فارسی را در اختیار ما گذاشته است. نسخه کامل این ترجمه بسیار کمیاب است تا اینکه روزی خدمت آیت‌الله حسن‌زاده آملی صحبت از ترجمه مفتاح الفلاح به میان آمد و ایشان با شمیم کریمانه خود دو نسخه از این ترجمه به انضمام یک نسخه از اصل مفتاح الفلاح را در اختیار ما گذاشتند. یکی از این نسخه‌ها به خط نسخ پخته و زیبا و دیگری به خط نستعلیق خوش نوشته

شده بود که یکی کامل و دیگری چند صفحه از اول آن افتاده بود. همین دو نسخه مأخذ کار قرار گرفت، یکی را اصل قرار داده و در تصحیح، با نسخه دیگر و اصل مفتاح الفلاح مقابله شد. زحمت تصحیح و مقابله را نیز فاضل محترم آقای حسین استادولی به عهده گرفتند که به خوبی و با دقت آن را به انجام رسانیدند.

علاوه بر این مناسب دیدیم که در مورد متن ادعیه یک ترجمه تحت اللفظی نیز به ترجمه علی بن طیفور افزوده شود تا خواننده برای دریافت معنای ادعیه دچار زحمت نباشد که این اضافه نیز توسط آقای استادولی صورت گرفت.